

CANISTERAPIE MŮŽE BÝT I NÁVYKOVÁ

Když jsem v dubnu 2002 složila se zlatými retrivry Barnym (Baltic Breeze Sacadar) a Andym (Andy Od Šeříku) svoje první canisterapeutické zkoušky a následně jsem kontaktovala domovy seniorů v okolí Břeclavi, nebyl ze strany poskytovatelů služeb žádný zájem.

Canisterapie byla v plenkách, velká neznámá, a přítomnost psa v zařízení připadala řadě lidí nevhodná. Čas běžel. O dva roky později jsem dostala šanci věnovat se canisterapii v Denním stacionáři společnosti Remedia Plus Břeclav, a po roce práce s dětmi jsem začala docházet také za seniory na Domovinku

(domov se zvláštním režimem) této společnosti. V současné době, kromě práce s klienty Remedia Plus, se věnuji také klientům LDN Valtice a několikrát do roka navštěvujeme také DS Břeclav, DS Valtice a další zařízení v okolí. Mám ráda pestrost canisterapeutické práce, ale práce se seniory má v mém srdci zvláštní místo,

proto se jí také budu věnovat v dnešním povídání.

Canisterapie v pobytových zařízeních pro seniory může mít mnoho podob. Následující členění nevychází z žádné odborné literatury, ale je odrazem zkušeností, které jsem během 16 let své canisterapeutické praxe nasbírala.

ZADÁNÍ	MOŽNÝ ZPŮSOB REALIZACE
Procvičování ruky nebo rukou	Česání psa různými typy hřebenu, házení aportu a odebírání aportu psovi
Procvičování prstů	Drbání psa prsty, zapínání obojku, postroje, připínání vodítka, podávání pamlsků, plnění logické hry
Prohřátí hrudníku a uvolnění hlenů	Polohování přiložení psa k hrudnímu koši, zároveň personál provádí poklepovou masáž
Uvolnění dlaně	Hlazení psa, rozmasírování dlaně psím jazykem, úchopy aportů
Zpracovat stesk po psovi, který zůstal doma	Kontakt se psem (hlazení, mazlení, krmení, objímání) a u toho povídání, vyprávění o psovi doma, povídání nad fotografiemi, čtení příběhů o lidech a psech
Motivace k pohybu	Pes nejde na postel, ale stojí vedle postele – a je třeba mu zapnout obojek, podat pamlskek. Pes řeší psí hlavolam na zemi v pokoji – je třeba se nadzdvihnout, aby klient dobře viděl.
Procvičování paměti	Aktivita za asistence psa – pexeso s motivem psů, párování obrázku a skutečného předmětu, hmatové pexeso, puzzle se jménem nebo motivem psa, čtení jména psa hmatem
Povzbuzení k nácvičku chůze	Pes chodí s klientem tak, jak je potřeba – třeba u chodítka. Malý pes se veze na chodítku. Je potřeba ke psovi dojít a například mu dát pamlskek nebo jít a schovat aport

NÁVŠTĚVNÍ CANISTERAPIE

V tomto případě mluvíme spíše o aktivitách se psy. Jejím cílem je potěšení a radost klientů, jejich úsměv, jde o jednu z mnoha aktivit na zařízení. Je určena všem klientům, kteří mají o návštěvu canisterapeutických psů zájem. Už to ukazuje na skutečnost, že jednomu klientovi je věnována jen chvilka času. Je dobré, když už předem pracovníci vědí, kteří z klientů si návštěvu přejí. Navštívený klient psa pohladí, dá mu pamlskek, někdy je prostor třeba na chvilku česání psa, zapnutí obojku apod. Návštěva má aktivizační efekt, vyvolá zájem, komu-

žováním, pohybem zprava doleva, tak česání psa toto naplňuje velmi dobře. ...

Výhoda: cílená práce, u které je nějakým způsobem i viditelný a měřitelný výsledek, vznik vazby mezi klientem a psem, vzniká důvěra, která umožňuje nahlédnout na potřeby, přání i bolesti klienta jinak, než z pohledu personálu – a je možno s tímto pracovat

Nevýhody: malý počet klientů. Z pohledu poskytovatele by často bylo lepší, aby si tuto aktivitu platil klient (nebo jeho rodina) sám, aby se předešlo požadavkům ze

je dobré dát prostor pro odměnění psa a rozloučení se s ním.

Ukázka možného programu:

- Příchod psa (psů) s více obojky na krku. Obejití klientů, kteří psa pozdraví, pohladí, dají mu pamlssek, který si vyndají z pamlskovníku, a každý klient odepne psuvi z krku jeden obojek a nechá si ho u sebe.
- Cvičení s obojky: klient drží rozepnutý obojek oběma rukama – každá ruka jeden konec – propnutí rukou. Úklony rukama doleva – doprava, nad hlavu a k nohám apod., zapnutí obojku a předávání si obojku z ruky do ruky před tělem, kolem těla...
- Klienti připnou obojek například na plastový kruh, a tím dojde k uklizení obojeků.
- Házení si plyšovým či jiným měkkým míčem – pes běhá mezi klienty a pokud míč spadne, podává. Klienti oslovují jménem toho, kterému hází.
- Pes stojí v kruhu klientů, canisterapeut ho vždy otočí tak, aby klient mohl hodit nebo kutálet míč pod něj – trefit se do branky. Canisterapeut míč chytne a hodí dalšímu ... tady si klienti fandí, tleskají úspěšnému pokusu.
- Zklidnění – podávání pamlsku psuvi s využitím grilovacích kleštiček. Pamlssek je možné si taky předávat kleštěmi mezi klienty a pes sní ten, který spadne.
- Klienti si rozeberou psí hračky a aporty, ty je možné využít k procvičení barev, pojmenování toho, co aport představuje. Když má každý svůj aport, je možné se s ním trefovat například do obruče na zemi, nebo třeba do látkového tunelu, který je v tu chvíli postaven jako koš... Následně psi ukážou proběhnout tunelem a padne otázka, kdo dokáže tunelem prolézt. V naprosté většině případů se nechá přesvědčit někdo z personálu a proleze za mohutného povzbuzování všech klientů a potlesku...

Tohle je jen nastínění možností, ale jasně je vidět, co vše se „stane“: procvičení jemné i hrubé motoriky, komunikace na všech rovinách, upevnění kolektivu i vztahu k personálu, procvičení paměti, uvolnění, smích...

Pokud budete mít zájem vpustit pejsky i do vašeho zařízení, ráda vám poradím s výběrem vhodného canisterapeutického týmu ve vašem regionu.

Ing. RENATA HASILOVÁ

Canisterapeutické sdružení Jižní Morava
foto archiv autorky

nikaci. Často personál klienta se psem vyfotí a následně fotky vytiskne a rozdává. Klientovi vytištěné fotky dělají radost, může se k návštěvě vracet ve vzpomínkách, povídat o ní (a ukázat fotku) dalším – personálu, ostatním klientům i návštěvám.

Výhody: povzbuzení velkého počtu klientů, radost, aktivizace, prostor pro následné povídání, sdílení.

Nevýhody: vzhledem k počtu klientů a omezeným časovým možnostem není možnost systematické práce ani cvičení zaměřeného na konkrétní potřebu konkrétního člověka. Nevzniká hlubší vazba.

INDIVIDUÁLNÍ CANISTERAPIE

Během jedné návštěvy zařízení je možné se věnovat jen několika málo klientům, u jednoho klienta tým zůstává zhruba 20 minut (v případě polohování i déle). Konkrétní podoba návštěvy vychází z potřeby klienta, ze znalosti jeho zdravotního i psychického stavu, z jeho individuálního plánu. Je výsledkem domluvy zaměstnanců zařízení a canisterapeuta. Ze strany rodiny klienta, pečovateli, rehabilitačních a aktivizačních pracovníků je vznesen určitý požadavek, přání, potřeba – a na jejím naplnění CT tým při návštěvě pracuje. Požadavek může být různý, pár příkladů viz tabulka na předchozí straně.

Přítomnost psa je pro většinu klientů velmi silně motivující. Tam, kde je „obyčejné“ cvičení naprosto nezajímavé a často i odmítané, tak cvičení u psa probíhá téměř nevědomky, s radostí. Je-li například potřeba cvičit s rukou jejím protahováním, předpa-

strany těch, kteří se individuální práce neúčastní. Není zcela obhajitelné, že zařízení platí aktivitu jen malé skupince klientů.

SKUPINOVÁ CANISTERAPIE

Určitý „mezistupeň“ mezi výše popsanými druhy práce. Aktivita probíhá s větší skupinou klientů zároveň. Místem může být kulturní či společenská místnost, jiné vhodné společné prostory zařízení, nebo třeba v letním období zahrada, venkovní posezení u zařízení apod. Aktivita jsou pestré, mohou zahrnovat procvičování jemné i hrubé motoriky, povídání a vzájemné sdílení, procvičování paměti prostřednictvím společných aktivit. Klienti komunikují nejen se psy a canisterapeutem, ale i navzájem mezi sebou. Fandí si, smějí se pokusům druhých, spolupracují, soupeří. Při těchto aktivitách je dobré, když je přítomných více psů, popřípadě více týmů, ale není to podmínka toho, aby byla aktivita naplňující a byly splněny její cíle. Trvání celého programu je cca 40–50 minut, pak už klesá pozornost i soustředěnost klientů, často přestávají psa vnímat. Na počátku aktivity je dobré zařadit „cvičení“ na pozdravení se se psy, následují aktivity samotné, střídání aktivnější a klidnější činnosti, a na konci